

Door Paul Ketelaar

Zwerfafval opruimen: werkt het?

In verschillende gemeenten ruimen kinderen van 7 tot 11 jaar een of twee keer per maand onder begeleiding zwerfvuil op. Dit gebeurt onder de paraplu van de BeestenBende en wordt in Wijchen en Nijmegen onder meer ondersteund door Talis. Maar heeft het zin om kinderen op deze manier bewust te maken van zwerfafval? Gaan ze zich anders gedragen? Eerder dit jaar zijn wij, als onderzoekers van de afdeling Communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit, gevraagd om onderzoek te doen naar de BeestenBende als communicatiemiddel. Wij onderzoeken regelmatig wat het effect is van campagnes in de profit en non-profit-sector. Zo kunnen we uiteindelijk adviseren over wat wel en niet werkt. Over het algemeen kun je zeggen dat traditionele voorlichtingscampagnes, met posters en spotjes, hun langste tijd hebben gehad. Je ziet een verschuiving naar campagnes die

bijvoorbeeld gebruikmaken van sociale media, al moet het effect daarvan nog bestudeerd worden. Een campagne als de BeestenBende, waar daadwerkelijk een actieve bijdrage wordt gevraagd, blijkt te werken. De redenen om mee te doen zijn in eerste instantie vaak de leuke onderdelen, zoals een bioscoopbezoek en de jaarlijkse BeestenBendedag met bekende Nederlanders. Maar gaandeweg raken de kinderen intrinsiek geïnteresseerd en zie je dat er een gedragsverandering ontstaat. De kinderen worden zo spelerwijs bewust gemaakt en vinden het daarna normaal hun eigen afval op te ruimen. Een goed resultaat van de BeestenBende dus. Uiteraard zijn er ook verbeterpunten. Zo wordt de BeestenBende vaak maar één keer onder de aandacht gebracht op school, dat kan natuurlijk vaker. En het project heeft last van concurrentie met andere activiteiten en kinderen die meedoen krijgen soms negatieve reacties van anderen. Om het onderzoek uit te kunnen voeren, hebben we focusgroepen bij elkaar gebracht. Studenten van de Radboud Universiteit hebben in de dierentuin in Rhenen groepjes jongeren en hun ouders bevraagd naar de ervaringen met de BeestenBende. Onderzoek met focusgroepen levert veel relevante informatie op, omdat je in twee uur tijd heel veel input uit de groep kunt krijgen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door studenten in het kader van hun opleiding, de vraagstelling is academisch en de uitkomsten zijn wetenschappelijk verantwoord. Op die manier leveren we een concrete bijdrage aan een relevante vraag in de samenleving. Want ook daar is de wetenschap voor.

Paul Ketelaar is onderzoeker bij de afdeling Communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit.

Meer info over de BeestenBende op www.mijnbeestenbende.nl.

vervolg voorpagina

Van Amelsvoort: 'Talis staat bekend als een woningcorporatie die actief nadenkt over wat er nodig is op het gebied van wonen en zorg, dus daarom wilden we zo'n boekje graag samen met hen maken.' De nieuwe generatie ouderen zal er volgens Van Amelsvoort alles aan doen om te voorkomen dat ze naar een verzorgingshuis 'moeten'. Ze willen niet naar de zorg toe verhuizen, maar de zorg in huis halen. Ze willen daar wonen waar ze zich prettig en veilig voelen, met voldoende voorzieningen in de buurt en waar zorg onzichtbaar maar dichtbij is. 'Zorgpartijen die zich blijven richten op de bouw van traditionele zorgcomplexen bouwen voor leegstand. Los van het feit dat er straks onvoldoende personeel is om al die zorg te leveren. Hierover hoeven we eigenlijk geen discussie meer te voeren, iedereen is het ermee eens', zegt Van Amelsvoort. 'Maar dan?' Dan houdt het meestal op. Ondanks dat er al 25 jaar over wordt gesproken en er op wordt gewezen door de rijksoverheid. 'Ja, bij nieuwbouw wordt er wel gebouwd voor ouderen van de toekomst in de vorm van moderne woonzorgcomplexen of appartementen met zorg. Maar daar gaan we het niet mee redden, gezien het grote aantal senioren.' De enige andere optie is het aanpassen van bestaande woningen tot 'generatieflexibele woningen' in wijken waar ouderen zich prima zelf kunnen redden. 'Dat wil niet zeggen dat je elke buurt en elke woning op de schop moet nemen: kijk naar wijken die al behoorlijk aan de eisen voldoen en onderzoek vervolgens welke woningen in die wijk tegen een redelijke prijs aan te passen zijn voor ouderen', zegt Van Amelsvoort.

Haken en ogen

In het onderzoek is gekeken naar twee wijken waar Talis een flink aantal woningen heeft: Brakkenstein in Nijmegen en Diepvoorde in Wijchen. Uit de studie blijken de mogelijkheden, maar óók de haken en ogen. Er is onder meer gekeken naar waar de woonomgeving aan moet voldoen om ervoor te zorgen dat ouderen hier kunnen blijven wonen. Is er bijvoorbeeld